

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **B. I.**, so sídlom v B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou N., so sídlom v B., v mene a na účet ktorej koná konateľ JUDr. J. N., proti povinnému **I. O.**, bývajúcemu v H., **pre vymoženie 709,67 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp. zn. 8 Er 1139/2010, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 15. decembra 2011 sp. zn. 7 CoE 102/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 15. decembra 2011 sp. zn. 7 CoE 102/2011 a uznesenie Okresného súdu Kežmarok z 24. októbra 2011 č.k. 8 Er 1139/2010-12 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Kežmarok na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

STÁLÝ ROZHODCOVSKÝ SÚD, zriadený pri spoločnosti R. (ďalej len „rozhodcovský súd“) rozhodcovským rozsudkom z 30. júla 2010 sp. zn. W. (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) uložil povinnému povinnosť zaplatiť oprávnenej istinu vo výške 709,67 € s príslušenstvom a náhradu trov rozhodcovského konania.

Na základe rozhodcovského rozsudku podala oprávnená súdnej exekútorke (JUDr. V. U., Exekútorský úrad K.) návrh na vykonanie exekúcie (15. októbra 2010). Následne súdna exekútorka požiadala Okresný súd Kežmarok (žiadosťou z 26. októbra 2010) o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Kežmarok uznesením z 24. októbra 2011 č.k. 8 Er 1139/2010-12 exekučné konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov exekučného konania. Exekúciu zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“), pretože v danom prípade by pre neprijateľnosť

rozhodcovskej doložky bolo uznanie a výkon rozhodcovského rozsudku v rozpore s právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa. To z dôvodu, že nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti spotrebiteľa v určitých prípadoch neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Je nespochybniteľné, že neprijateľná rozhodcovská doložka sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky odporuje dobrým mravom. Preto konštatoval, že dojednanie rozhodcovskej doložky v predmetnej spotrebiteľskej zmluve je neprimeranou podmienkou a spotrebiteľ ňou nie je viazaný. O trovách exekučného konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávnenej a súdnej exekútorke (vo výroku o trovách exekúcie) uznesením z 15. decembra 2011 sp. zn. 7 CoE 102/2011 odvolanie súdnej exekútorke odmietol (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a oprávnenej, povinnému a súdnej exekútorke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V plnom rozsahu sa stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že medzi oprávnenu a povinným bola uzatvorená spotrebiteľská zmluva, ktorá (o.i.) obsahuje neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka – rozhodcovskú doložku. Preto absentuje základný predpoklad exekúcie, ktorým je právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Konštatoval, že k zastaveniu exekúcie môže dôjsť i bez vydania poverenia na vykonanie exekúcie. Samotný Exekučný poriadok totiž nie vždy vyžaduje, aby pred rozhodnutím o zastavení exekučného konania sa muselo rozhodnúť o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Je tomu tak v prípade späťvzatia návrhu na vykonanie exekúcie (§ 38 ods. 3 Exekučného poriadku) a v prípade neodstránenia vady návrhu v určenej lehote. Ak teda osobitný právny predpis, ktorým je zákon č. 244/2002 Z.z. v ustanovení § 45 ods. 2 umožňuje zastaviť exekučné konanie bez toho, aby sa predtým rozhodlo o žiadosti o udelenie poverenia, absencia takéhoto rozhodnutia nie je dôvodom na zrušenie uznesenia o zastavení exekučného konania. Navyše, v prípade zamietnutia žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie exekučné konanie by sa zastavilo, nie podľa § 45 ods. 2 citovaného zákona, ale podľa § 44 ods. 3 Exekučného poriadku. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu (v jeho potvrdzujúcej časti) podala dovolanie oprávnená. Navrhla, aby ho dovolací súd zmenil tak, že poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie v zmysle podanej žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alternatívne, zrušil rozhodnutie prvostupňového a odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie

konanie súdu prvého stupňa. Uviedla, že prípustnosť dovolania zakladá skutočnosť, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). Podľa nej súdy rozhodli o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania (§ 237 písm. e/ O.s.p.) a v konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Tvrdila, že rozhodcovský rozsudok tvorí prekážku veci právoplatne rozhodnutej a súdom neprináleží, aby z úradnej povinnosti bez návrhu na začatie konania rozhodovali o (ne)prijateľnosti rozhodcovskej doložky. Možnosť konať pred súdom jej bola odňatá nesprávnym zastavením exekúcie, čím jej bolo odopreté právo na exekúciu na podklade vykonateľného rozhodnutia (rozhodcovského rozsudku). Namietala, že v konaní došlo k tzv. inej vade konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Trvala na tom, že rozhodcovská doložka bola dojednaná v súlade s právnymi predpismi platnými v čase uzavretia zmluvy.

Povinný sa k dovolaniu nevyjadril a súdna exekútorka sa stotožnila s dovolaním oprávnenej.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanvej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide

o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ale dovolanie nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Preto dovolanie oprávnenej nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej zo závažných procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla ani v dovolacom konaní najavo. Preto prípustnosť dovolania z nich nemožno vyvodiť.

Oprávnená namieta, že v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). So zreteľom na toto tvrdenie odvolací súd osobitne skúmal, či v konaní došlo k takejto procesnej vade konania.

Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku (§ 167 ods. 2 O.s.p.).

Prekážka rozsúdenej veci („res iudicata“) patrí k procesným podmienkam konania a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď

v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

V danom prípade súdy rozhodli v štádiu exekučného konania, v ktorom súd posudzuje splnenie procesných predpokladov, za ktorých sa súdnemu exekútorovi udeľuje poverenie na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku). Zo spisu nevyplýva, že by o rovnakej žiadosti toho istého súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie totožnej exekúcie a týkajúcej sa rovnakých účastníkov bolo už prv rozhodnuté. Z toho možno vyvodit' záver, že uvedená námietka oprávnenej nie je opodstatnená.

Oprávnená zrejme dostatočne nerozlišuje „vec“, o ktorú išlo vo vyššie uvedenom rozhodcovskom konaní a „vec“, o ktorú ide v preskúvanom exekučnom konaní. Prehliada tiež, že ak by bola jej námietka o existencii tejto procesnej vady skutočne opodstatnená, viedlo by to k zastaveniu exekučného konania pre existenciu spomenutej prekážky.

Oprávnená v dovolaní tiež tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. Jej existenciu vyvodzuje zo skutočnosti, že súdy rozhodli o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. dopadá na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania – nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania v takej veci, ktorá bez návrhu nemôže začať. O prípad neexistencie návrhu na začatie konania ale ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon, ktorým sa začína konanie. V predmetnom exekučnom konaní nejde o prípad, že by exekučný súd konal a rozhodoval bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania.

Podľa § 36 ods. 1 Exekučného poriadku exekučné konanie sa začína na návrh.

Obsah spisu potvrdzuje, že oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie (č.l. 2). Preto jej dovolacia námietka, že v konaní došlo k procesnej vade konania podľa § 237 písm. e/ O.s.p. nemá žiadne opodstatnenie.

Napokon podľa názoru oprávnenej jej v konaní bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi konania odníme možnosť konať pred ním a uplatňovať (realizovať) jeho procesné

oprávnenia priznané mu právnymi predpismi za účelom zabezpečenia účinnej ochrany práv a oprávnených záujmov.

V danom prípade oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie a súdna exekútorka požiadala súd, aby ju poveril vykonaním navrhovanej exekúcie. Zákonu zodpovedajúcim postupom súdu v danej procesnej situácii v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku bolo 1/ preskúmanie žiadosti, súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, 2/ preskúmanie návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu a 3/ rozhodnutie o žiadosti súdnej exekútorke vychádzajúce z výsledkov uskutočneného preskúmania. Uvedené ustanovenie predpokladá, že ak exekučný súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie alebo v opačnom prípade zamietne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

V danej veci ale exekučný súd takto nepostupoval a bez rozhodnutia o žiadosti súdnej exekútorke o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie exekučné konanie zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z., odvolací súd jeho postup považoval za správny a odvolaním napadnuté uznesenie o zastavení exekučného konania potvrdil. Týmto postupom súdov bola podľa názoru dovolacieho súdu oprávnenej odňatá možnosť realizovať tie procesné oprávnenia, ktoré zodpovedajú štádiu exekučného konania, do ktorého sa toto konanie dostalo na základe procesných úkonov oprávnenej a súdnej exekútorke.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví a/ z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, b/ ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a/ a b/ alebo c/ ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b/ alebo c/.

Citované ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. (týkajúce sa prípadov zastavenia výkonu rozhodnutia alebo exekučného konania iba na návrh) v konaní o výkon rozhodnutia dopadá na procesnú situáciu, ktorej predchádzalo nariadenie výkonu

rozhodcovského rozsudku (v ktorej už bol výkon rozhodnutia nariadený uznesením súdu, pozri znenie „proti ktorému bol nariadený výkon“). Z toho, že citované ustanovenie inak nerobí rozdiely medzi konaním o výkon rozhodnutia a exekúciou vykonávanou podľa Exekučného poriadku, možno dospieť k záveru, že aj s dopadom na exekučné konanie sa toto ustanovenie vzťahuje na procesnú situáciu, v ktorej exekučné konanie po podaní návrhu na vykonanie exekúcie pokročilo ďalej do štádia, v ktorom už bolo rozhodnuté o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Zo znenia ustanovenia § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. možno vyvodit', že sa týka rovnakej procesnej situácie, odlišnosťou je, že so zreteľom na podstatu dôvodov uvedených v tomto ustanovení súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastavuje výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu.

Z vyššie uvedeného potom vyplýva záver, že zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. neprichádza do úvahy pred rozhodnutím exekučného súdu o poverení súdneho exekútora vykonaním exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku).

Zo spisu vyplýva, že v danom prípade súdy nižších stupňov neprípustne „preskočili“ postup podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a že exekučné konanie zastavili podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. v procesnej situácii, v ktorej neboli dané procesné predpoklady pre takýto postup. Pokiaľ súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok nie je vykonateľným exekučným titulom (správnosť tohto záveru nebola v dovolacom konaní posudzovaná), mal žiadosť súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) a nie konanie zastaviť podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.

So zreteľom na uvedený nesprávny postup súdov nižších stupňov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v danej veci došlo k závažnej procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, ale tiež jeho dôvodnosť.

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. zrušil dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rovnakou vadou konania postihnuté ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 3 O.s.p.). So zreteľom na zrušenie uznesení súdov nižších stupňov (z procesných dôvodov), nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti

námietky dovolateľky, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. novembra 2012

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová